

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. október 18.

**KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

A javítás során a tanuló által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával fel kell tüntetni a részmegoldásért megítélt részpontszámokat, és meg kell jelölni a hibátlan megoldást, illetve az előforduló hibákat és a tévedéseket. **Egy feladat megoldásáért járó összesített pontszámot az előre nyomtatott mezőbe írja be, ebbe a mezőbe csak egész számot írhat!** A feladatlap végén található összesítő táblázatot értelemszerűen kell kitölteni.

A feladatoknál többféle megoldás is elképzelhető, ezért előfordulhat, hogy a javítási útmutatóban közölt eljárástól (v. szöveges megnevezéstől) eltérő a megoldás. Ha a megoldás szakmailag korrekt elemekre épül, az eljárás kellően részletezett, és helyes eredményre vezet, akkor ezekért a megoldásokért is a teljes pontszám jár.

A pontszámok odaítélésénél a következő elveket kell követni:

1. A teljes pontszám csak hibátlan feladat megoldásért adható meg. Hiányzó válasz esetén a válaszáért adható részpontszámot le kell vonni.
2. Logikailag helyes eljárással, de számolási hibával megoldott feladatnál a részpontszám felet le kell vonni a hibavetés helyén. A feladat későbbi részében a logikailag jó megoldás a tovagyrúzó számbeli eltérés ellenére is teljes értékűnek számít, tehát a későbbi részpontszámokat egyetlen számolási hiba miatt nem kell csökkenteni. Az összesített pontszám megállapításakor alkalmazza az alábbi eljárást: **a pontszámot a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve kell beírni (pl. 23,33 pont kerekítve 23 pont, 23,5 pont vagy 23,66 pont kerekítve 24 pont, egész szám esetén nincs teendő.)**
3. Logikai hiba esetén a hibavetés helyén nem jár pont, a további hibátlan lépésekért viszont megadható a fele pontszám. Az összesített pontszám megállapításakor alkalmazza az alábbi eljárást: **a pontszámot a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve kell beírni (pl. 23,33 pont kerekítve 23 pont, 23,5 pont vagy 23,66 pont kerekítve 24 pont, egész szám esetén nincs teendő.)**
4. Egy feladatnál csak egy megoldás értékelhető.
5. Igaz-hamis állításoknál a hibás megítélés mellett az önmagában szakmailag helyes indoklásért 1 pont adható.
6. A III. részben található feladatok részpontszámai tovább nem bonthatók, ezektől eltérni csak az előbbieken említett számolási hiba esetében lehet.

I. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok**Feleletválasztás****(10 × 2 = 20 pont)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C	A	D	D	A	C	C	B	A	A

Minden helyes válasz 2 pontot ér, maximális pontszám = 20 pont.

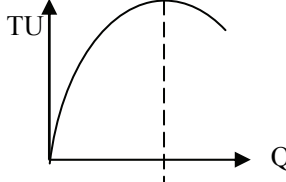
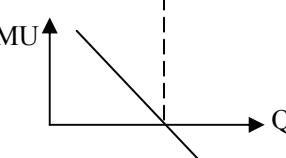
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok**1. Igaz-hamis állítások****(6 × 2 = 12 pont)**

I-H	Válasz	Pontszám
H	1) A kínálati függvény balra tolódása azt jelenti, hogy változatlan ár mellett kisebb kínálat jelenik meg a piacon (vagy csak magasabb áron lesz hajlandó ugyanazt a mennyiséget biztosítani), tehát a termék kínálata csökkent.	1+1 pont
H	2) Az MC az AC függvényt annak minimumában alulról metszi, ezért a metszéspont előtt $MC < AC$, majd az $MC > AC$.	1+1 pont
H	3) A fedezeti pontban az ár megegyezik az AC minimumával, ezért csak normál profit realizálható, azaz az összbevétel megegyezik az összköltséggel.	1+1 pont
I	4) A két mérőszám alakulhat eltérően. A GNI akkor lehet kisebb, mint a GDP, ha a belföldön létrehozott jövedelemből több áramlik külföldre, mint amennyi jövedelem a hazai gazdasági szereplőkhöz külföldről áramlik.	1+1 pont
H	5) A munkakereslet és a munkakínálat eltérő összetétele miatt jelenik meg a strukturális munkanélküliség.	1+1 pont
H	6) A költségvetési politika az árupiaci kereslet ösztönzésével vagy visszafogásával képes a gazdaság teljesítményét befolyásolni, intézkedései nem csak a foglalkoztatásra hatnak.	1+1 pont

2. Definíciók**(4 × 2 = 8 pont)**

Sorszám	Meghatározás	Pontszám
A)	Az a termelés–költség kombináció, ahol az átlagköltség minimális, és megegyezik az árral.	2 pont
B)	A jövőben várható bevétel diszkontált értéke, amely azt fejezi, hogy mekkora jelenbeli összeg eredményezne ugyanakkora bevételt a banki kamatozás mellett.	2 pont
C)	A fogyasztási függvény megmutatja, hogy adott árszínvonal mellett a különböző reáljövedelemhez mekkora fogyasztási kereslet tartozik.	2 pont
D)	Munkapiaci túlkínálat, amely mellett a foglalkoztatás a munkakeresleti oldal szerint alakul, és a munkát vállalni akarók egy része nem jut munkához.	2 pont

3. Kifejtő kérdés**(2 + 2 + 2 + 2 = 8 pont)**

Szempont	Válasz	Pontszám
Meghatározás	Egy jószág szükségletkielégítő képességét, határfokát jellemzi, azt fejezi ki, hogy a jószág elfogyasztása milyen elégedettséget eredményez a fogyasztónál.	2 pont
Ábrák	<p>Teljes haszon TU</p> <p>Határhaszon MU</p> <p>Összefüggések:</p> <p>a) $MU = \frac{\Delta TU}{\Delta Q}$,</p> <p>b) $TU \text{ max, ha } MU = 0$</p>	2+2 pont
Törvény	Gossen I. törvénye azt az összefüggést fejezi ki, hogy az egymást követő újabb jószág egységek elfogyasztásával a teljes haszon egyre kisebb mértékben nő, a szükséglet egyre inkább telítődik.	2 pont

4. Párosítás**(5 × 1 = 5 pont)**

Sorszám	Válasz	Pontozás																		
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>A)</th> <th>C)</th> <th>D)</th> <th>E)</th> <th>F)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Jövedelmi folyamat elemei</td> <td>C</td> <td>költségvetési hiány</td> <td>T_H</td> <td>Y</td> <td>IM</td> </tr> <tr> <td>Kapcsolat jellege</td> <td>1)</td> <td>3)</td> <td>3)</td> <td>2)</td> <td>2)</td> </tr> </tbody> </table>		A)	C)	D)	E)	F)	Jövedelmi folyamat elemei	C	költségvetési hiány	T _H	Y	IM	Kapcsolat jellege	1)	3)	3)	2)	2)	1-1 pont
	A)	C)	D)	E)	F)															
Jövedelmi folyamat elemei	C	költségvetési hiány	T _H	Y	IM															
Kapcsolat jellege	1)	3)	3)	2)	2)															

5. Elemző, értékelő feladat**(3 + 2 + 2 = 7 pont)**

Sorszám	Válasz	Pontozás
5.1.	A) igaz	3 x 1 = 3 pont
	B) igaz	
	C) igaz	
	<p><i>Indoklás:</i></p> <p>A kartellszövetség a verseny korlátozásával képes biztosítani a magasabb profit megszerzését, hiszen a közösen megállapított ár magasabb lehet, mintha egymással a piacon versenyezniük kellene.</p>	2 pont
5.2.	<p>A, D, E, F,</p> <p><i>Megjegyzés:</i></p> <p>2 helyes választásért 1 pont adható!</p>	2 pont

III. Számítást, ábrázolást igénylő feladatok

6. feladat

(4 × 3 = 12 pont)

Sorszám	Válasz	Pontozás						
6.1.	$\varepsilon_x = \frac{Q_1 - Q_0}{\frac{Q_1 + Q_0}{2}} \div \frac{P_1 - P_0}{\frac{P_1 + P_0}{2}}$ $\varepsilon = \frac{50 - 75}{(50 + 75)/2} \div \frac{720 - 480}{(720 + 480)/2}$ <p>Az eredmény $\varepsilon = -1$, azaz egységnyi rugalmasságú a jószág.</p>	3 pont						
6.2.	<p>D = S alapján $180 - 0,2 P = 0,05 P + 15$ egyenlet adódik. Megoldás: P = 660, Q = 48.</p>	3 pont						
6.3.	<p>Mivel a paradicsom ára alacsonyabb, mint az egyensúlyi, ezért az eladott mennyiség a kínálati függvény szerint alakulhat, mert a piacon hiány van, és nem tudják a teljes keresletet kielégíteni. $Q^S(P = 480) = 0,05 \times 480 + 15 = 39$ Paprikából a táblázat adatai szerint ha P = 480, akkor Q = 75. Tehát paprikából lehet többet eladni.</p>	3 pont						
6.4.	<p>A mutató számításához szükséges adatok:</p> <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>Paprika mennyisége</td> <td>Q₁ = 85</td> <td>Q₀ = 75</td> </tr> <tr> <td>Paradicsom ára</td> <td>P₁ = 1,2 × 480 = 576</td> <td>P₂ = 480</td> </tr> </table> $\varepsilon = \frac{85 - 75}{(85 + 75)/2} \div \frac{576 - 480}{(576 + 480)/2} = 0,6875,$ <p>azaz helyettesítő jószágok.</p>	Paprika mennyisége	Q ₁ = 85	Q ₀ = 75	Paradicsom ára	P ₁ = 1,2 × 480 = 576	P ₂ = 480	3 pont
Paprika mennyisége	Q ₁ = 85	Q ₀ = 75						
Paradicsom ára	P ₁ = 1,2 × 480 = 576	P ₂ = 480						

7. feladat

(4 + 2 = 6 pont)

Sorszám	Válasz	Pontozás
7.1.	<p><i>Megjegyzés:</i> A pontszám akkor adható meg, ha az MP_L függvény felülről a maximumában metszi az AP_L függvényt, és a maximális értéket helyesen ábrázolták.</p>	2-2 pont
7.2.	<p>Az átlagtermék maximumában a munkatermelékenység maximális, a pont azért nevezetes, mert itt metszi a határtermék függvény.</p>	2 pont

8. feladat

(4 + 2 + 4 = 10 pont)

Sorszám	Válasz	Pontozás																		
8.1.	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Munka-képes korúak</th> <th>Aktívak</th> <th>Foglalkoztatottak</th> <th>Munkanélküliek</th> <th>Aktivitási ráta</th> <th>Munkanélküliségi ráta</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3">ezer fő</td> <td colspan="3">százalék</td> </tr> <tr> <td>13 000</td> <td></td> <td></td> <td>676</td> <td></td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>	Munka-képes korúak	Aktívak	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Aktivitási ráta	Munkanélküliségi ráta	ezer fő			százalék			13 000			676		8	1 pont
	Munka-képes korúak	Aktívak	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Aktivitási ráta	Munkanélküliségi ráta														
	ezer fő			százalék																
	13 000			676		8														
	Első lépésben beírjuk a megadott adatokat, majd elvégezzük a következő számításokat:																			
– Aktív népesség száma (ezer főben) = munkanélküliek száma / munkanélküliségi ráta $L^* = 676/0,08 = 8\ 450$ ezer fő		1 pont																		
– Foglalkoztatottak száma (ezer főben) = aktív népesség – munkanélküliek száma $L_{fogl} = 8\ 450 - 676 = 7\ 774$ ezer fő		1 pont																		
– Aktivitási ráta (százalékban) = aktív népesség / munkaképes népesség $X = 8\ 450/13\ 000 * 100 = 65\%$		1 pont																		
	A helyesen kitöltött táblázat a következő:																			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Munka-képes korúak</th> <th>Aktívak</th> <th>Foglalkoztatottak</th> <th>Munkanélküliek</th> <th>Aktivitási ráta</th> <th>Munkanélküliségi ráta</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3">ezer fő</td> <td colspan="3">százalék</td> </tr> <tr> <td>13 000</td> <td>8 450</td> <td>7 774</td> <td>676</td> <td>65</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>	Munka-képes korúak	Aktívak	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Aktivitási ráta	Munkanélküliségi ráta	ezer fő			százalék			13 000	8 450	7 774	676	65	8	
Munka-képes korúak	Aktívak	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Aktivitási ráta	Munkanélküliségi ráta															
ezer fő			százalék																	
13 000	8 450	7 774	676	65	8															
8.2.	A jelenleg a munkapiacra túlkínálat van, ezért a foglalkoztatást a munkakeresleti oldal határozza meg. Ez alapján felírható $L^D = L_{fogl}$ egyenlet. $14\ 274 - 130 W/P = 7\ 774$, tehát a $W/P = 50$.	2 pont																		
8.3.	Mivel az egyensúlyi árszínvonalat ismerjük, ki kell számolni a munkapiaci egyensúlyhoz tartozó reálbér értékét is. $L^D = L^S$ alapján $14\ 274 - 130 W / P = 8\ 450$, tehát $W/P = 44,8$. A nominálbér meghatározásához $W/100 = 44,8$ egyenlet írható fel, ezért $W_0 = 4\ 480$	4 pont																		

9. feladat**(3 + 2 + 3 + 2 + 2 = 12 pont)**

Sorszám	Válasz	Pontozás
9.1.	$Y = Y^D = C(Y_{di}) + I + G$ alapján $C(Y_{di}) = 42\,000 + 0,75(Y - 10\,000 + 4\,200) = 37\,650 + 0,75 Y$ $Y_z = 37\,650 + 0,75Y + 7\,000 + 5\,000 = 49\,650 + 0,75Y$ $Y_z = 198\,600$	3 pont
9.2.	$S_{\dot{A}} = T - (G + TR) = 10\,000 - (5\,000 + 4\,200) = + 800$ szufficit	2 pont
9.3.	$Y = Y^D = C(Y_{di}) + I + G + X - IM(Y)$ alapján $Y_{ny} = 42\,000 + 0,75(Y - 10\,000 + 4\,200) + 7\,000 + 5\,000 + 12\,000 - 7\,650 - 0,15Y$ $Y_{ny} = 54\,000 + 0,6 Y$ $Y_{ny} = 135\,000$	3 pont
9.4.	$X - IM(Y) = 12\,000 - (7\,650 + 0,15 * 135\,000) = - 15\,900$	2 pont
9.5.	Külkereskedelmi egyensúly mellett $X = IM(Y)$ $12\,000 = 7\,650 + 0,15Y$ egyenletből $\rightarrow Y = 29\,000$	2 pont